

ἀκόμα βυγιάζει αὐτόθι. Τὸ δαμαλάκι βουρίζει γιὰ τὴ μάννα του (βουρίζει = μυκᾶται) Πελοπν. (Γαργαλ.) Γέν-νησεν ἡ αἰλ-λιά μας κ' ἤκαμεν ἕναν ὄμορφογ-γαμαλάτθι Κῶς. Ἡ ἀγελάδα ἐγέννησε δαμαλάκι (ἐννοεῖται θῆλυ) Χίος Θές νὰ βγῆς νὰ δῆς ἕνα δαμαλάκι; Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Νὰ πάρης ἡ ἀπατή σου τὸ δαμαλάττι τσαὶ νὰ πάης 'ς τὸ χωριὸ (ἡ ἀπατή σου = ἐσὺ ἡ ἴδια) Ἀστυπ. || Παροιμ. Κάτωμος ἤσφαξε δὴ νύχτα τσι 'εροδόβουδοι κ' ἐδούλια δὴν ἡμέρα τὰ δαμαλάκια (ἐδούλια = ἐφοβεῖτο· ὅτι ἀντιμετωπίζεται εὐκολώτερον ὁ κίνδυνος τοῦ ὁποίου τὴν σοβαρότητα ἀγνοοῦμε) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Διὰ τὴν παροιμ. βλ. παροιμιόμυθ. εἰς δαμάλι 1. || Ἄσμ.

Νὰ κοιμᾶται σὰ δ' ἀρνάκι,
νὰ ξυπνᾷ σὰ δαμαλάκι
(δηλ. μεγαλωμένον· ἐκ βαρυκαλ.) Ἰος. Συνών. ἀγελάδακι, δαμάλοῦδι, μοσχάρακι β) Κρέας νεογνοῦ ἀγελάδος Λειψ. Χίος (Βροντ. κ.ά.): Ἐχω καλὸ δαμαλάκι Χίος γ) Μεταφ., ἄνθρωπος κουτὸς Κίμωλ. κ.ά.: Σοῦ 'δωσε τὸ χωράφι ποὺ δὲν τρώεται ποτέ, ἀφοῦ 'σουν δαμαλάκι (ὁ πεθερός σου σοῦ ἔδωσε χωράφι μὴ προσοδοφόρον, διότι ἤσουν κουτὸς) Κίμωλ. Συνών. βλ. εἰς λ. βόιδακας 2, δάμαλος 2β. 2) Ἐντομον νυκτόβιον τῆς οἰκογ. τῶν Λεπιδοπτέρων (Lepidoptera), πιθανὸν τὸ κοιν. καντηλοσβέστης, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν λαϊκὴν δοξασίαν προαναγγέλλει ἀσθένειαν ἢ καλὰς εἰδήσεις διὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς οἰκίας εἰς τὴν ὁποίαν εἰσέρχεται ἢ ἀφίξιν ἐπισκέπτου ἢ συγγενοῦς Εὐβ. (Κουρ.) Ἰων. (Ἀλάτσατ.) Σῦρ. Χίος (Βροντ. Ἑγγρηγόρ.) κ.ά.: Ἄν ἔρτη μέσ'ς τὸ σπίτι - σου δαμαλάττιν τζαὶ πετᾷ ἀπεῶ τσ' ἀπετσεῖ χωρὶς νὰ καθίζ-ζη πούετι, εἰς' -σημάν πῶς θά 'ρτη πρόσωπος-ς τὸ σπίτι (ἀπεῶ = ἐδῶ, ἀπετσεῖ = ἐκεῖ, πούετι = πούθενά, σημάν = σημάδι) Χίος. Ἀχ! εἶντα χαμπάρι θὰ μοῦ 'ρτη; μαῦρο δαμαλάκι ἤμπε 'ς τὸ σπίτι μου! (κατὰ τὴν λαϊκὴν δοξασίαν τὸ μαῦρον ἔντομον φέρει πικράς εἰδήσεις, ἐνῶ τὸ κόκκινον εὐχαρίστους) Εὐβ.(Κουρ.). Συνών. βλ. εἰς λ. ἀρωσταρίδα.

δαμαλάκος ὁ, Πελοπν. (Βερεστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαμάλι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκος.

Μικρὸν εἰσέτι δαμάλι: Γιὰ τσήκω τὰ καπούλια 'φτοῦ δοῦ δαμαλάκον νὰ ἰδῆς τί ψάργια πιάνει; (=...νὰ ἰδῆς τί προοπτικὲς ἔχει, θὰ γίνῃ εὐρωστος;) Ἐκεῖνος ὁ δαμαλάκος ὁ κακομοίρης κᾶτι λέει, θὰ πάη καμμιὰ πενηνταργιὰ οἰκάδες. Συνών. δαμάλελος.

δαμαλέλα ἡ, ἀμάρτ. δαμαλέφ-φα Ἀπουλ. (Μαρτιν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαμάλα, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ δαμάλα, καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -έλλα, διὰ τὴν ὅπ. βλ. -έλα.

Μικρὴ δαμάλα: Ἡ ἀβιλάτα ἐκέν-νησε καὶ ἔκαμε μιὰν δαμαλέφ-φα (ἀβιλάτα = ἀγελάς). Συνών. δαμάλιδα.

δαμαλέλος ὁ, Πελοπν. (Βερεστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαμάλι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έλος. Δαμάλακος, τὸ ὅπ. βλ.: Ἐλα μου 'δῶ, δαμαλέλο μου, νὰ σὲ δέσω 'δῶ χάμον καὶ νὰ μὴ βηγαίνῃς πιά 'ς τίς ζημιές. Ἄντε, μωρὲ δαμαλέλο, ποῦ μοῦ κάνεις καὶ τὸν ἄγριο!

δαμαλερός ἐπίθ. Λεξ. Βάνγ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαμάλι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ερός.

Ἡ λ. εἰς ἔγγραφον Θήρας τοῦ 1741 καὶ εἰς Σομ.

Ὁ τοῦ μόσχου: Τὸ δαμαλερὸ κεφάλι - ποδάρι - κρέας

Συνών. δαμαλήσιος, μοσχάρος, μοσχάριος.

δαμαλέτσι τό, ἐνιαχ. δαμαλέτθ' Ἡπ. (Πλατανούσ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαμάλι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -έτσι, διὰ τὴν ὅπ. βλ. Ἀνθ. Παπαδοπ., Γραμμ. βορ. ιδιωμ., 107. Δαμαλίτσα, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.

δαμαλήσιος ἐπίθ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) κ.ά. — Λεξ. Πρω. Δημητρ. δαμαλήσιους Ἡπ. (Ζαγόρ.) κ.ά. βορ. ιδιωμ. δαμαλήσιος Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) δαμαλήσιος Ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαμάλι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ήσιος.

Ὁ ἐκ μόσχου προερχόμενος ἐνθ' ἄν.: Δαμαλήσιο κρέας Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Δαμαλήσιο τομάρι Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Τῆς πῆρε μιὰ φορὰ τῆς γυναικας του μιὰ κοιλιὰ δαμαλήσια καὶ τῆς ἤλεγε νὰ τὴ βράσῃ Ἄνδρ. Αὐτὸ τοῦ κριάς εἶνι δαμαλήσιον Ἡπ. (Ζαγόρ.) Συνών. βλ. εἰς λ. δαμάλερος.

δαμάλι τό, δαμάλιν Ἰκαρ. (Βραχᾶδ.) Κύπρ. (Κυθρ. Μένουκ. κ.ά.) Πόντ. (Νικόπ. κ.ά.) δαμάλι κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) Τσακων. δαμάλ' βόρ. ιδιωμ. δαμάλι Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτ. Μαρτιν. Στερνατ. Τσολλῖν.) Καλαβρ. (Γαλλικ.) ταμάλι Ἀπουλ. (Καστριν. Κοριλ.) γαμάλιν Κύπρ. γαμάλι Κάλυμν. Κύπρ. (Ἐξω Μετόχ. κ.ά.) Κῶς (Ἀντιμάχ. Καρδάμ.) Νίσυρ. Ρόδ. Χάλκ. κ.ά. ἁμάλιν Κύπρ. ἁμάλι Κάρπ. (Ἐλυμπ. κ.ά.) Κάσ. Σκυρ. δομάλ' Θράκ. (Ἀκαλάν.) Πληθ. δαμάγ-για Ἀπουλ. (Μαρτ.)

Ἐκ τοῦ Ἑλληνιστ. οὐσ. δαμάλιον. Ὁ τύπ. δαμάλιν καὶ εἰς Βουστρών. (ἔκδ. Κ. Σάθα, Μεσν. Βιβλ. 2, 459) «Ἀφέντη ὁ ρε Λοῆς ἐπεθύμησε νὰ φάγῃ δαμάλιν». Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ.

1) Μόσχος ἢ δάμαλις ἐνὸς μέχρι δύο ἐτῶν, ποῦ δὲν ἔχει εἰσέτι ὑποβληθῇ εἰς ἀγροτικὰς ἐργασίας κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτ. Μαρτιν. Στερνατ. Τσολλῖν.) Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.): Ἀγόρασα μιὰν ἀγελάδα μὲ τὸ δαμάλι της. Μπερδεύτηκε τὸ δαμάλι 'ς τὸ σχοινὶ καὶ πνίγηκε κοιν. Φεύγα, μωρὲ, 'φτοῦ χάμον μὴ γάμη ἔτσι καὶ σὲ τσι-κήση 'φτοῦ δὲ δαμάλι (τσικήση = κουτουλήση) Πελοπν. (Βερεστ.) Ἐφτοῦ δὲ δαμάλι θέλει σκότωμα, οὐλο 'ς τὸ παγνίτ' ἀλόγον πάει καὶ τρώει αὐτόθι. Αὐτὸ τὸ δαμάλι δὲν πιάνεται 'ς τὴ ζεύλα (= δὲν τιθασιεύεται, ὥστε νὰ ὑποστῇ ζυγόν) Πελοπν. (Κερπιν.) Μοῦ 'μεινε ἀγάστρουτη ἡ 'γελάδα ὀφέ-τον καὶ θὰ μοῦ πᾶνε τζάβα τόσα χόρτα χωρὶς δαμάλι Πελοπν. (Λάγ.) Ἀφῆκα τὴ 'γελάδα μὲ τὸ δαμάλι ἀπονύχτερη καὶ σκιάζομαι νὰ μὴ βᾶσι οἱ λύκοι καὶ μοῦ τὸ φᾶσι (ἀπονύχτερη = ἐκτὸς μάνδρας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός) αὐτόθι. Θ' ἀγοράσω δύο-τρία δαμάλια νὰ δᾶ θρέψω μὲ τὰ χορτάρια ποῦ ἔχω Πελοπν. (Γέρμ.) Τὸ 'χω ἀκαμάτεντο τὸ δαμάλι μου (ἀκαμάτεντο = μὴ τεθὲν εἰσέτι ὑπὸ ζυγόν) Πελοπν. (Μεσσην.) Ὁ ἅγιος-Μόδεστος ἔφτασε καὶ πῆρε τὸ δαμάλι ἀπ' τὸ στόμα τοῦ λύκου (ἐκ διηγῆσ.) Πελοπν. (Κλειτορ.) Ἐπούλησα ἕνα δαμάλι καὶ ἀγόρασα ἕνα πουλάρι Πελοπν. (Δάρα Ἀρκαδ.) Τοῦτο τὸ δαμάλι τοῦ ἔλειξε τὰ μαλλία τσαὶ βγῆτσε ἡ βοιδολειχιά 'ς τὸ κεφάλι του (βοιδολειχιά = τὸ μέρος τῆς κόμης τὸ φερόμενον ἀπὸ τοῦ μετώπου πρὸς τὰ ἄνω) Πελοπν. (Ξεχώρ.) Τὸ δαμάλι ἀκολούθησε τὴ 'γελάδα ποῦ κοῦτσυσε (= ἔφυγε μεθ' ὁρμῆς) αὐτόθι. Ἐκψε ὁ βαλοκόλης ἕνα γλυκοκολότσυθο σὰ δαμάλι (δηλ.

